

N:o 33.

Af herr **M. M. Höjer**, om inredningen af det nya riksdags-
huset.

Sedan en tid tillbaka har man i intresserade kretsar begynt hysa allvarsamma farhågor, att de institutioner, för hvilka man ifrån början afsett plats i det nya riksdagshuset, icke skulle få sitt behof af utrymme tillbörligt tillgodosedt. I hvad mån dessa farhågor i allmänhet äro grundade, lämnar jag därhän, men konstaterar endast såsom ett faktum, att hvad angår den viktiga institution, som heter riksdagsbiblioteket, de lokaler, hvilka blifvit detsamma anvisade, äro alldeles otillräckliga och med afseende på anordningarna i många fall särdeles otidsenliga. Att detta kunnat ske, när det gällde bibliotekets inrymmande i ett nytt millionpalats, där det enligt arkitektens till mig uttalade mening icke varit omöjligt att vidtaga fullt tillfredsställande dispositioner, det kommer sig däraf, att en i den moderna bibliotekstekniken fullt hemmastadd person icke blifvit tillfrågad, då planen för bibliotekets inhysande i det nya riksdagshuset uppgjordes. Riksdagens egen skicklige bibliotekarie fick först i augusti 1902, sedan allt var i hufvudsak klappadt och klart, tillfälle att, efter tagen del af ritningarna, till bibliotekets inspektor »afgifva yttrande angående behofvet af utrymme för biblioteket i det nya riksdagshuset samt om lämpligaste beskaffenheten af de lokaler, som böra åt biblioteket upplåtas». Detta yttrande, afgifvet den 30 augusti 1902 och af mig i det följande på flera ställen begagnadt, innehåller, med all sin urbanitet i uttrycket, en blodig, saklig kritik öfver, låtom oss säga, egendomligheten i vederbörandes tillvägagående.

I själfva verket behöfs det endast en flyktig blick på sakförhållandena för att finna, att frågan om riksdagsbibliotekets inrymmande i riksdagshuset på Helgeandsholmen blifvit väl lättvindigt behandlad. Bibliotekets nya lokal på nämnda ställe är fördelad på två våningar, sammanbundna genom en skäligen trång och obekväm trappa. I öfre våningen, utgörande en del af riksdagshusets hufvudvåning och i likhet med de öfriga bibliotekslokalerna vettande åt det jämförelsevis mörka passet mellan banken och riksdagshuset, ligger den *stora* läsesalen, ett högt rum med kringlöpande galleri, samt dessutom ett med läsesalen förmedelst en genomgångspassage förbundet mindre rum, hvilket af vederbörande, okänt af hvad anledning, lär vara designeradt för bibliotekarien. I nedre våningen, som utgör en del af riksdagshusets bottenvåning och där bibliotekarien naturligtvis *bör* hafva sitt ämbetsrum, ligger den *mindre* läsesalen och där bredvid de för bokförrådet afsedda sex s. k. magasinsrummen, af hvilka de tre öfre vunnits genom våningens entresolering. I *alla* dessa lokaler, galleriet inberäknadt, finnes, enligt en af arkitekten till Riksdagens bibliotekarie lämnad och den 28 augusti 1902 daterad uppgift, en sammanlagd hyllängd af approximativt 1,372 meter, hvarvid dock i den stora läsesalen beräknats en uppställning af 10 hyllor öfver hvarandra, nödvändiggörande begagnandet af stege, en möbel, »af alla fackmän utdömd och säkerligen icke till finnandes i något enda modernt bibliotek». Mot ofvannämnda siffra ställer Riksdagens bibliotekarie det oafvisliga behofvet, vid böckernas fackmässiga uppställning, af cirka 1,500 meter — *vid inflyttningen*, hvartill sedan kommer den årliga tillväxten, som måste beräknas till mer än 1,000 volymer, »så framt ej biblioteket af brist på lokal skall hindras att följa med sin tid». Med afseende på utrymmesförhållandena i bibliotekslokalerna bör vidare märkas, att i *hvardera* läsesalen måste till allmänhetens bekvämlighet finnas ett exemplar af det svenska riksdagstrycket, ett exemplar af svensk författningssamling och ett exemplar af Sveriges officiella statistik förutom ett s. k. referensbibliotek af ordböcker, handböcker, konversationslexika m. m. För en dylik mindre boksamling finnes visserligen till en början plats i den *stora* läsesalen med tillhörande rum, men däremot icke i den *mindre*. Slutligen erfordras, enligt bibliotekariens ofvan åberopade yttrande, *ovillkorligen* följande lokaler, liggande i samma plan som den nedre läsesalen, nämligen ett större expeditjonsrum, ett rum för bibliotekarien, ett dito för amanuensen, ett vaktrum för inpackning och utensilier samt ett toaletterum. Till fyllandet af alla dessa behof räcka ej de för biblioteket afsedda lokalerna på långa vägar, icke ens om man till dem lägger tvenne i bottenvåningen belägna, närgränsande mindre rum, som vederbörande lära vara benägna att till ändamålet upplåta. Det är *dessutom* nödvändigt att enligt

bibliotekariens anvisning med biblioteket annektera vice världens intill nedre läsesalen liggande våning, af hvilken genom utslagning af några redan uppförda kloasångväggar riksdagshusets arkitekt lär kunna nöd- torftligen inreda de ämbetsrum, jag i det föregående omnämnt. Men med allt detta kan man endast från skilda håll lappa ihop ett helt, som från början kommer att bära ett sorgligt vittne om en lätt i ögonen fallande planlöshet och brist på insikt och som ändock icke kan fullt motsvara ens den närmaste framtidens behof. Under sådana förhållanden synes det mig vara Riksdagen värdigast att för riksdagsbibliotekets inrymmande i det nya riksdagshuset söka finna en annan och bättre utväg; och att finna den torde med god vilja ej vara med synnerlig svårighet förenadt. Atminstone inom intresserade riksdagskretsar är man tämligen enig därom, hvar den rätta lösningen af riksdagsbibliotekets bostadsfråga är att söka. I det nya riksdagshuset ligger i bottenvåningen med fri utsikt öfver Norrström och Norrbro en rad af ljusa och luftiga rum, afsedda för riksgäldskontoret. Man kan visserligen icke numera i dessa rum åstadkomma en anordning för biblioteket i full jämnhöjd med nutidens fordringar, men man kan åtminstone i dem för Riksdagens boksamling bereda ett för den närmaste framtiden tillräckligt utrymme samt för Riksdagens medlemmar, andra forskare och bibliotekets expedition jämförelsevis bekväma och tillfredsställande lokaler. Hvad riksgäldskontoret angår, så har denna vördnadsvärda institution enligt min och många mening ingenting i riksdagshuset att göra; den kan utan tvifvel med framgång fullfölja sin gagnande verksamhet i det palats, den redan innehar. Dessutom är ingenting säkrare, än att, om riksgäldskontoret flyttar till riksdagshuset, dess vistelse därstädes kommer att blifva skäligen kortvarig. Man behöfver icke vara profet för att förutspå, att inom den närmaste framtiden Riksdagen för sin egen verksamhet behöfver ett större utrymme än man nu för densamma afsett. Och afven om riksdagsbiblioteket till en början skulle inrymmas i den för detsamma bestämda lokalen med de utvidgningar, hvarom jag nyss talat, så skall det sannerligen icke dröja länge, förrän biblioteket kräfver mera plats, hvilken då måste detsamma beredas på bekostnad af — riksgäldskontoret. Jag har svårt att förstå, hvad det skall tjäna till, att nämnda institution i riksdagshuset inflyttar för att mycket snart från detsamma åter afhysas.

På grund af hvad jag sålunda anfört, får jag vördsammast hemställa,

att Riksdagen behagade besluta, att alla de i det nya riksdagshuset belägna och för riksgäldskontoret

afsedda lokaler skola, efter sakkunnige mäns hörande, för riksdagsbiblioteket inredas och af detsamma för framtiden disponeras.

Om remiss till statsutskottet anhålles.

Stockholm den 26 januari 1903.

Magnus Höjer.

I ofvanstående motion instämma:

A. Hedin.

David Bergström.

H. Pantzarhielm.
